

misli na staro domovino (str. 25), v letih vojne 1917 in 1918 s skrbjo vprašuje »Kako ti je, Slovenija, mati moja« (str. 75), s skrbjo vprašuje bele ladje, kakšne novice mu prinašajo preko oceana (str. 82), z ljubeznijo pozdravlja ranjenega srbskega vojaka v Ameriki (str. 78), vesel je narodnozavednih rojakinj (str. 62, 63), v pesmi prijatelju med. dr. J. K.-u naroča, kako naj deluje med rojaki (prim. Gregorčičevo »Slovo in naročilo«), zlasti pa navdušeno opeva spomin dveh svojih vzornikov: Pesniku Medvedu (str. 73) in Ketteju v spomin (str. 71). Hrepenenje po stari domovini je pesnikova globoka rana.

»Ah, svečanomil je tamkaj maj,
kjer Triglava, Grintavca je raj!
Naj še enkrat občudujem te,
na Slovenskem, majnik zlati;
naj spet duša tebi divi se,
pije naj tvoj blesk bogat!
Večje, lepše ne poznam želje,
ko da to užije kdaj srce.« (Str. 11.)

Končna naša sodba o zbirki je ta: Ivan Zorman je gotovo pristen lirik, njegova pesem je vsaka iz srca rojena; vse so preproste, lahkomljljive, podobe so jim vzete največ iz narode in glasbe; vkljub temu, da so nastale daleč v tujini, govoré domač jezik. milozvočen, res pesniški, ki ima eno hibo: nekaj slovničnih napak ga kazi in nekaj nepotrebnih mašil. Ako bi g. Z. imel ob strani kakšnega Fr. Erjavca, kakor ga je imel S. Gregorčič, bi bilo zanj neprecenljive koristi.

Vesel pojav je ta zbirka; nov odgovor je na Zupančičevo vprašanje:

Kje domovina, si? Ali na poljih teh?
Tu? Preko morja? In ni ti mejá?

Dá, tudi onstran morja je del naše domovine. Naši slovstveni zgodovini se obzorje širi.

Knjiga je tiskana v tiskarni Ameriške Domovine in sijajno opremljena.

J. D.

Karel Širok: **Jutro.** — V Trstu 1920. Samozaložba. Tisk tiskarne Edinost. 80 strani. — Pesnik je mlad učitelj iz tržaške okolice, ki je priobčeval svoje pesmi v mladinskih listih; danes stopa s precej obširno, 36 pesmi obsegajočo zbirko pred nas. Ni zapisal, da so te pesmi mladinske, dasi so v prvi vrsti spisane za mladino, in prav je imel. To so pesmi mladega človeka, ki mnogo živi in čuti z mladino in ki so ga klesali različni, močnejši valovi kot je on, in mu vtisnili svoja znamenja; on je podal sebe celega z vsemi svojimi dobrimi in slabimi stranmi nam vsem in ne samo mladini, ki ga ne bo mogla popolnoma razumeti. Ni lahko povedati, kdaj je mladinski spis dober, to se lahko samo občuti. Kadar je spisan iz otroka in za otroka. Najboljše merilo so v tem oziru narodne otroške pesmi, ki jih je sama nagajivost, vedrost in začudenje nad stoterimi ugankami, ki ga srečujejo povsodi in ki jim odgovarja življenje. Pesmi, ki jih srečamo na stotine in ki so namenjene mladini, so navadno plod literarno nezrelih ljudi, ki imajo povsem dobre namene, da se borijo z obliko in še bolj s tem, kar mora biti bistveno v otroški pesmi ali spisu. Prepojene so z neko neutemeljeno žalostjo, ki je pogosto nihče ne razume in otrok

še najmanj in ki jo smatrajo petošolci in gospodične za bistven del vsake lepote. To zadnje se opaža v precejšnji meri tudi pri Širokovih pesmih in te so najslabše, z ozirom na mladino posebno slabe. Nasprotno pa so one pesmi, ki so polne vedrosti in nagajivosti prav lepe. Med temi pesmimi lahko imenujem v prvi vrsti »Pri polju«, »Škržad in rega«, »Želodek«; te pesmi bo mladina z veseljem brala. Polne življenja so. »Svatba na morju«, »Muren«, »Dekla s punčko«, »Dva dečka«, so tudi lepe, dasi se ne odlikujejo tako kot prejšnje. Lepa pesem je tudi »Izletniki«, le rima: »vasem — vsem« ni dobra. »Vrabec« spominja preveč na Župančiča. »Burja« in »Brez« sta srednje dobri; tudi »Pojem daleč čez morja...« bi še bila, le rima »prod« je zapeljala pesnika k nerodnemu verzu:

»kjer je lepa Vida prala,
trudna, blede od nezgód.«

Prvi del te zbirke je povprečno dober, boljši kot ostala dva. V drugem delu nimajo pesmi tiste vedrosti in otroške lahkote in so mladinske le v toliko, v kolikor govoré o mladini. Najboljša v tem delu in v tem žanru se mi zdi »Prekmurska pesem«. Dobri sta tudi »Deček in sinička« ter »Plavajo mi barčice«. Še dosti dobri sta »Slovo« in »Ribiška«; »Jesenska pesem« se mi zdi v celi zbirki najslabša. »Sirotek« je prerazpreden in spominja tuptatam na izraze, ki smo jih že brali. Lepi sta v tretjem delu »Ob morju« in »Pozabljena«, dasi je zadnja malo nerazumljiva. Motivi o »Lastavici« bi bili dobri, treba bi jih bilo le bolj izčistiti in jim dati tesnejše umetniške oblike, da ne bi zazveneli zdaj pa zdaj v prozo. Par pesmi spominja na vojno. Zadovoljila me je »Huda ura«. »Kam gredo?« spominja posebno v prvih dveh kiticah zelo močno na Murnovo pesem »Vlahi« in sicer ne samo po rimah na o. Tudi v »Fantič je na vojsko šel...« nam veje iz

»Vrata zaprta,
okna zastarta«

nekaj znanega. Vendar so te, na vojno se nanašajoče pesmi, kakor »Žalost«, »Slovo od polja«, »Pismo«, polne iskrenega čuvstva in drugih vrlin. Omeniti moram tudi južni kolorit, ki veje tu pa tam zelo močno iz zbirke; mnogo je motivov o morju; zato bi ne bilo prav, če bi ostale te pesmi naši mladini docela neznane. Škoda, da ni zbirka že v ti izdaji bolje in vestneje izbrana, bila bi lep donesek v našem bornem mladinskem slovstvu.

France Bevk.

Engelbert Gangl: **Zbrani spisi za mladino.** V. Vinski brat. Povest. Last in založba društva za zgradbo Učiteljskega konvikta. Mala 8°. 108 strani. Knjiga je tiskana na lepem papirju in rdeče vezana; krasi jo 9 slik. O Ganglovih spisih sem že govoril in nimam dostaviti v splošnem nič novega. Povest, ki leži pred menoj, ni namenjena otrokom, ampak odraščajoči mladini, posebno dijakom nižjih razredov, saj tudi posega v njih življenje in nam ga odkriva s svoje posebne strani. Povest je skozi in skozi težka, brez žarke luči, ki stremi za tem, da napravi iz dijaka Martinka, ki je zabredel v lahkomiselnost, vinskega brata, v glasen opomin naši mladini, naj ne bodo taki kot je bil Martinek, da jih ne zadene slična usoda, kot je zadela njega.